

COVID-19 Sürecinde Değişen Veli Rollerini

Mehmet ÖZDOĞRU¹

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Eskişehir, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-3853-8389>

Email: mehmetozdogru@gmail.com

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 19.05.2021 - Kabul: 26.06.2021)

Öz

Bu araştırmanın amacı COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarını öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Araştırma nitel araştırma türlerinden fenomenolojik desen olarak tasarlanmıştır. Araştırma, Eskişehir ilinde ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 20 öğretmenle gerçekleştirilmiştir.. Katılımcılar belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemi olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğine başvurulmuştur. Araştırmada öğretmenlerden yarı-yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmanın verileri 2021 yılı Mart–Nisan ayları içerisinde toplanmıştır. Veriler, görüşme yöntemine uygun olarak gönüllü katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilmiştir. Verilerinin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin öğretmen görüşleri velinin uzaktan eğitim sürecinin etkililiğindeki rolü, velinin öğrenci sağlığının korunmasındaki rolü, velinin öğretmenlerle etkili iletişimin kurulmasındaki rolü ve velinin öğrencinin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki rolü olmak üzere dört temada toplanmıştır. Sonuç olarak; COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine mevcut rollerinin yanı sıra yeni roller getirdiği ayrıca velilerden bu rollere uygun birtakım görev ve sorumlulukları yerine getirmesi beklenildiği anlaşılmaktadır. Velilerin bu rol ve sorumlulukları yerine getirmesinde öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Eğitim sürecinin etkili bir şekilde yürütülmesinin velinin desteğine ve sürece aktif katılımına bağlı olduğu hususu COVID-19 pandemi sürecinde daha çok önem kazanmıştır. Bu nedenle COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun görev ve sorumluluklara ilişkin öğretmenlerin görüşleri bu süreçte verilen eğitimin etkililiğini sağlanmasında önemli veri kaynağı olabilir.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, veli, öğretmen, rol, aile, öğrenci, aile katılımı, uzaktan eğitim.

Changing Parent Roles in the COVID-19 Process

Abstract

The aim of this study is to examine the roles brought by the parents of students by the COVID-19 pandemic process, and the duties and responsibilities of parents who are suitable for these roles, according to teachers' opinions. The research is designed as a phenomenological pattern, one of the qualitative research types. The research was carried out with 20 teachers working in primary and secondary schools in Eskişehir. Maximum diversity sampling technique, which is purposeful sampling method, was used while determining the participants. In the study, data were collected from teachers using semi-structured interview forms. The data of the research were collected in March-April 2021. The data were obtained from face-to-face interviews with volunteer participants in accordance with the interview method. Content analysis technique was used in the analysis of the data. In the study, the roles of the COVID-19 pandemic process for parents and teachers' views on the duties and responsibilities of parents suitable for these roles are in four themes: the role of the parent in the effectiveness of the distance education process, the role of the parent in the protection of student health, the role of the parent in establishing effective communication with teachers, and the role of the parent in meeting the psychosocial needs of the student. collected. As a result; It is understood that the COVID-19 pandemic process brings new roles to the parents of the students in addition to their current roles, and parents are expected to fulfill certain duties and responsibilities appropriate to these roles. Teachers have important responsibilities for parents to fulfill these roles and responsibilities. The fact that the effective execution of the education process depends on the support and active participation of the parents in the process has gained more importance during the COVID-19 pandemic process. For this reason, teachers' opinions on the roles brought by the COVID-19 pandemic process to the parents of the students and the duties and responsibilities appropriate to these roles can be an important source of data in ensuring the effectiveness of the education provided in this process.

Keywords: COVID-19, parent, teacher, role, family, student, family participation, distance education.

Giriş

Çin'in Wuhan kentinde başlayan Coronavirüs (COVID-19) salgını birçok ülkede hızla yayılım göstererek tüm dünyayı tehdit etmeye devam etmektedir. Dünya tarihinde yaşanan önceki salgınlarda olduğu gibi COVID-19 salgını toplum yapısının genelini etkilese de bu etki önceki salgınlardan etkisinden daha fazla hissedilmektedir (Kavrayıcı & Kesim, 2021). COVID-19 salgınının en çok etkilediği alanların başında eğitim sistemleri gelmektedir (Can, 2020). Salgın nedeniyle salgının başladığı tarihten 07.04.2020 tarihine kadar geçen sürede yaklaşık 190 ülkedeki okullar kapatılmıştır. Ortaya çıkan bu durumdan dünyadaki öğrencilerin %92'sine (1,576,021,818) yakını etkilenmiştir (UNESCO, 2020a). Salgından dolayı okulların uzun süre kapalı tutulması başlangıçta eğitim sistemlerinde aksaklıklara neden olmakla birlikte uzun dönemde ekonomide ve insan kaynağının yetişmesinde olumsuz etkilere neden olacaktır (WORLDBANK, 2020).

Dünya genelinde ülkeler pandemi etkisiyle meydana gelen yeni durumların ve sorunların üstesinden gelmeye çalışmakta, eğitimin kesintiye uğramaması için yöneticiler tarafından uzaktan eğitim başta olmak üzere alternatif çözüm yolları hayata geçirilmeye çalışılmaktadır (Özer, 2020). COVID-19 salgını okullarda yapılan eğitimi durdurmuş, okulda yapılan yüz yüze eğitimi destekleyici yöntemlerin (çevrim içi öğrenme, harmanlanmış öğrenme, uzaktan öğrenme) kullanılmasını zorunlu hale getirmiştir (Harris, 2020).

Ülkemizde COVID-19 vakalarının görülmeye başlandığı tarihten (11.03.2020) itibaren salgın tedbirleri kapsamında okullarda yapılan eğitim durdurularak 23.03.2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitime geçilmiştir (MEB, 2020). Okullarda yapılan yüz yüze eğitime ara verilmesinden sonraki süreçte Eğitim Bilişim Ağı (EBA), televizyon yayını (TRT EBA) ve çevrim içi platformlar (Zoom vb.) öğrencilerin eğitiminde aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır

COVID-19 salgınının dünya üzerindeki neredeyse tüm ülkelere yayılması nedeniyle ülke yönetimleri okullarda yapılan eğitimle ilgili faaliyetlere ara vermek zorunda kalmıştır. Ülkemiz de bu durumdan olumsuz bir şekilde etkilenerek salgının başladığı Mart ayından itibaren yüz yüze eğitim faaliyetlerine ara verilmiştir. Yüz yüze eğitimin durdurulmasından sonra eğitim-öğretimin sürekliliğinin sağlanması için uzaktan eğitime geçilmiştir. Salgın nedeniyle yüz yüze eğitime devam edemeyen öğrencilerin öğrenme kaybının en az düzeye indirilmesi amacıyla uzaktan eğitim her kademede uygulanmaya başlanmıştır.

Okullarda sürdürülen yüz yüze eğitimin durdurulması ilk zamanlar öğretmen ve ailelerde endişe oluşturmuş, beraberinde birtakım sorunların yaşanmasına sebep olmuştur (Sarı & Nayır, 2020). COVID-19 salgınının eğitim sistemleri üzerindeki etkisi devam etmekte olup, birçok ülke eğitim sistemlerini gelişen yeni durumlara adapte etmeye çalışmaktadır. Salgının eğitim sisteminde meydana getirdiği değişimler okul düzeyinde de önemli gelişmelere neden olmuştur. Salgın tedbirleri kapsamında okullarda yapılan eğitimlere ara verilmesi, yüz yüze eğitimin uzaktan ve evden eğitime evrilmesi, okul sağlığı ve hijyeninin öneminin artması ve eğitimde teknoloji kullanımı gibi birçok güncel mesele eğitim-öğretim sürecinde yeni durumlara ve gelişmelere yol açmıştır.

COVID-19 salgınının ardından birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de yüz yüze eğitime ara verilerek eğitim dijital ortama taşınmıştır. Eğitimin dijital ortamda sağlanmasıyla beraber velilere de önemli roller düşmektedir. Bu süreç içerisinde öğrencilere etkili öğrenme ortamının sağlanması ve gerekli materyallerin hazırlanması, çocukların teknik bilgiye hâkim

olmadığı durumlarda sürece müdahil olmaları açısından önemli rolleri bulunmaktadır (SETA, 2020). Ev okulu olarak da bilinen evde eğitim yaklaşımında, çocuklar okul müfredatına yönelik eğitimi aileleri veya öğretmenler eşliğinde takip etmektedirler. Dolayısıyla aileler önemli bir sorumluluğa sahiptir. Çocukların akademik, sosyal ve ahlaki eğitimleri evde aile desteğiyle gerçekleşmektedir (Collom, 2005).

COVID-19 salgını eğitim süreçlerinde yeni durumlara yol açmasının yanı sıra beraberinde birtakım sorunları da getirmiştir. Türkiye'nin pandemi döneminde uzaktan eğitim içerikleri hazırlanmasına ve bu içeriklerin dijital ortamlara aktarılmasına odaklaştığı ancak süreçte öğretmen ve velilerin rollerinin, görev ve sorumluluklarının net olarak ortaya koyulmadığı, bu durum da uzaktan eğitim sürecinde kargaşaya yol açmıştır (TEDMEM, 2020). Hali hazırda iyi geliştirilmiş bir uzaktan öğrenme platformu ve içeriği bulunan ülkeler bu sürece görece avantajla başlamış olsalar bile, öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin yeterli teknolojik ve pedagojik hazır bulunuşluğa sahip olmamaları nedeniyle pek çok ülkede özellikle uzaktan eğitim süreçlerinde bir takım aksaklıklar yaşanmıştır (Li, & Lalani, 2020).

Gelenen süreçte okul merkezli eğitim süreci evden ve uzaktan eğitime evrilmiş bu durumda velilerin süreçte daha fazla yer alması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Yeni gelişen bu durum velilere mevcut veli rollerine ilave olarak başka rol ve görevler yüklemiştir. Bu bağlamda COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarının belirlenmesi etkili bir eğitim sürecinin gerçekleşmesine katkı sağlayabilir. Salgının sürdüğü bu dönemlerde eğitim sürecinde karşılaşılan durumların bilimsel yöntemlere başvurularak tespit edilmesi gelecekte meydana gelebilecek kriz ve afet durumlarına hazırlıklı olmayı sağlayacaktır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarını öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

COVID-19 pandemi sürecinde öğretmenler tarafından velilere yönelik yapılması gereken çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarını öğretmen görüşlerine göre inceleyen nitel bir araştırmadır. Araştırma nitel araştırma türlerinden fenomenolojik desen olarak tasarlanmıştır. Fenomenoloji deseninde, bir konu hakkında katılımcıların derinlemesine deneyimlerini ve düşüncelerini belirleyerek yaşantıları ve bu yaşantılara yüklenen anlamları ortaya çıkarmak hedeflenmektedir (Smith ve Fowler, 2009). Bu kapsamda çalışmanın fenomeni COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarıdır. Çalışmanın katılımcılarının COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına yönelik deneyimlerinin ve gözlemlerinin olduğu düşünülerek, çalışma fenomenoloji desenine göre yürütülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırma, Eskişehir ilinde ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 20 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemi olan maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğine başvurulmuştur. Maksimum çeşitlilik örnekleme; evrende incelenen problemle ilgili olarak kendi içinde benzeşik ve farklı durumların belirlenerek çalışmanın bu durumlar üzerinde yapılması olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd. 2014). Bu tekniğin kullanılmasında katılımcıların çeşitliliğini sağlayarak daha zengin ve ayrıntılı verilere ulaşmak amaçlanmıştır. Çeşitliliği sağlamak için çalışmanın katılımcılarının farklı okul türünde (ilkokul-ortaokul) görev yapmasına, farklı branşlardan olmasına, farklı mesleki kıdeme ve farklı öğrenim düzeyinde olmasına dikkat edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

Kod	Cinsiyet	Okul türü	Branş	Kıdem (Yıl)	Öğrenim düzeyi
Ö 1	Erkek	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	23	Lisans
Ö 2	Kadın	Ortaokul	İlköğretim Matematik	18	Lisansüstü
Ö 3	Erkek	Ortaokul	Türkçe	26	Lisans
Ö 4	Erkek	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	19	Lisansüstü
Ö 5	Kadın	Ortaokul	Fen ve Teknoloji	9	Lisans
Ö 6	Erkek	İlkokul	Din Kültürü ve Ahlak Bil.	14	Lisans
Ö 7	Kadın	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	17	Lisans
Ö 8	Erkek	İlkokul	İngilizce.	12	Lisans
Ö 9	Kadın	Ortaokul	İlköğretim Matematik	21	Lisans
Ö 10	Kadın	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	26	Lisans
Ö 11	Erkek	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	18	Lisans
Ö 12	Kadın	Ortaokul	Türkçe	20	Lisans
Ö 13	Erkek	Ortaokul	Sosyal Bilgiler	14	Lisansüstü
Ö 14	Kadın	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	15	Lisans
Ö 15	Kadın	Ortaokul	Müzik	19	Lisans
Ö 16	Erkek	Ortaokul	Din Kültürü ve Ahlak Bil.	15	Lisans
Ö 17	Kadın	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	27	Lisans
Ö 18	Kadın	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	18	Lisansüstü
Ö 19	Kadın	Ortaokul	Fen ve Teknoloji	13	Lisans
Ö 20	Erkek	İlkokul	Sınıf Öğretmeni	22	Lisans

Veri Toplama Aracı

Fenomenoloji deseninin ana veri toplama aracı görüşmelerdir (Yıldırım & Şimsek, 2018). Bu çalışmada öğretmenlerden yarı-yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak veriler toplanmıştır. Dolayısıyla araştırma verilerini toplamak için açık uçlu sorulardan oluşan bir yarı-yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Ardından, yarı-yapılandırılmış görüşme formundaki soruların uygunluğunu belirlemek için, eğitim bilimleri alanında uzman olan iki öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler çerçevesinde formdaki sorularda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda formdaki soruların sayısı araştırmanın amacından ayrılmamak için üçten ikiye düşürülmüştür. Hazırlanan taslak form ön deneme yapmak üzere araştırmanın katılımcıları dışından iki öğretmene ön uygulama yapılmıştır. Bu uygulamalardan sonra forma son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemeye

yönelik beş ve araştırmanın amacına yönelik iki olmak üzere toplam yedi soru bulunmaktadır. Çalışma grubuna, okul yöneticilerinin davranışlarını öğretmenlerin mesleki aidiyeti bağlamında incelemek için şu sorular sorulmuştur:

COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller nelerdir? Bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

COVID-19 pandemi sürecinde öğretmenler tarafından velilere yönelik yapılması gereken çalışmalara ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2021 yılı Mart–Nisan ayları içerisinde toplanmıştır. Veriler, görüşme yöntemine uygun olarak gönüllü katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilmiştir. Görüşmelere başlamadan önce ilk olarak katılımcılar araştırmanın amacı konusunda onam formuyla bilgilendirilmiştir. Bilgilerin gizliliği ve güvenirliliğiyle ilgili gerekli açıklamalar katılımcılara yapılmıştır. Her bir katılımcıyla yapılan görüşmelerin süresi 25-30 dakika arasında olmuştur. Görüşmeler katılımcıların görev yaptığı okullarda katılımcıların belirlediği zaman dilimlerinde yapılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinin amacı araştırma sonucu ulaşılan verileri çeşitli kavramlarla açıklamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2018). İlk olarak elde edilen verilerin tamamı detaylı biçimde incelenerek aynı anlama gelen ifadelere kodlar verilmiştir. Ardından kodlara uygun temalar oluşturulmuştur. En son aşamada ise oluşturulan tema ve kodlar düzenlenmiş, bulgular tanımlanarak yorumlanmıştır. Ayrıca bazı katılımcıların görüşleri doğrudan aktararak iç güvenirlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

Geçerlik-Güvenirlilik Çalışmaları

Çalışmanın güvenirlilik ve geçerliğini sağlamak amacıyla ilk olarak yazılı hale getirilen görüşlerin katılımcılar tarafından kontrol edilmesi sağlanmıştır. Görüşmeler sonucu elde edilen veriler düzenlenip, tablolaştırıldıktan sonra katılımcılara gönderilerek paylaşılmıştır. Katılımcıların ifade etmek istedikleriyle araştırmacı tarafından oluşturulan tablolardaki ifadeler karşılaştırılarak teyit edilmiştir. Daha sonra akran değerlendirmesi oluşturmak amacıyla araştırmanın verilerinden yola çıkılarak oluşturulan tema ve kodlar eğitim yönetimi alanından iki uzmana incelenmiştir. İki uzmandan alınan geri bildirimler ile araştırmacının kodlamaları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda iki kod ilave edilmiş, sonrasında ise tema ve kodların kontrolü yapılmıştır. Kodlayıcı görüşleri Miles ve Huberman'ın (1994) $P(\text{Uzlaşma yüzdesi}) = \frac{Na(\text{Görüş Birliği})}{Na(\text{Görüş Birliği}) + Nd(\text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$ güvenirlilik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu formüle göre kodlayıcılar arasındaki uyum .88 olarak tespit edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumlulukları hakkında öğretmen görüşleri incelenmiştir. Yapılan görüşmeler sonucu ulaşılan bulgular aşağıda sunulmuştur.

COVID-19 Pandemi Sürecinin Velilere Getirdiği Roller ile Bu Rollere Uygun Velilerin Görev ve Sorumlulukları

COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumlulukları

Tema (rol)	Kod (görev ve sorumluluklar)
Velinin uzaktan eğitim sürecinin etkililiğindeki rolü	Evde öğrenmenin sürekliliğinin sağlanmasına destek olunması, ders takibinin yapılması
	Evde uzaktan eğitim alt yapısının hazırlanması (internet, bilgisayar vb.)
	Öğrencinin uzaktan eğitime devamının sağlanması (canlı derslere katılım vb.)
	Uzaktan eğitimde derslerde anlamadığı noktalarda öğrenciye gerekli desteğin verilmesi
	Ek içeriklerin öğrencilerin kullanımına sunulması
	Evdeki eğitim süreciyle ilgili öğretmene geri dönüt verilmesi
	Öğrenciye eğitim teknolojileri konusunda teknik destek sağlanması
Velinin öğrenci sağlığının korunmasındaki rolü	Teknoloji bağımlılığından öğrencinin korunması
	Öğrenci kaygısının azaltılması (virüs bulaşma vb.)
	Öğrenci psikolojisini olumsuz etkileyecek gerçek dışı bilgilerden öğrencinin korunması
	Uzman desteği alınması
	Korku atmosferinin dağıtılması
	Öğrenciye güven verilmesi
Velinin öğretmenlerle etkili iletişimin kurulmasındaki rolü	Pandemiyle ilgili öğrencinin yanlış bildiklerinin düzeltilmesi
	Ailenin ve öğrencin sağlık durumu hakkında öğretmenin hızlı ve doğru bilgilendirilmesi
	Öğrenci-öğretmen iletişiminin sürekliliğinin sağlanması
Velinin öğrencinin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki rolü	Alternatif iletişim araçlarının kullanılması (görüntülü görüşme vb.)
	Akran etkileşiminin sağlanması
	Sosyal aktiviteler düzenlenmesi
	Aile içi sağlıklı iletişimin kurulması ve etkinlikler yapılması
	Sanat ve sporla uğraşmasının sağlanması
Sınıf arkadaşlarıyla iletişiminin devamlılığının sağlanması	

Tablo 2’ye göre COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin öğretmen görüşleri velinin uzaktan eğitim sürecinin etkililiğindeki rolü, velinin öğrenci sağlığının korunmasındaki rolü, velinin öğretmenlerle etkili iletişimin kurulmasındaki rolü ve velinin öğrencinin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki rolü olmak üzere dört temada toplanmıştır.

Velinin uzaktan eğitim sürecinin etkililiğindeki rolüne uygun velilerin görev ve sorumlulukları; evde öğrenmenin sürekliliğinin sağlanmasına destek olunması, ders takibinin yapılması, evde uzaktan eğitim alt yapısının hazırlanması (internet, bilgisayar vb.), öğrencinin uzaktan eğitime devamının sağlanması (canlı derslere katılım vb.), uzaktan eğitimde derslerde anlamadığı noktalarda öğrenciye gerekli desteğin verilmesi, ek içeriklerin öğrencilerin kullanımına sunulması, evdeki eğitim süreciyle ilgili öğretmene geri dönüt verilmesi ve öğrenciye eğitim teknolojileri konusunda teknik destek sağlanması olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Velinin öğrenci sağlığının korunmasındaki rolüne uygun velilerin görev ve sorumlulukları; teknoloji bağımlılığından öğrencinin korunması, öğrenci kaygısının azaltılması(virüs bulaşma vb.), öğrenci psikolojisini olumsuz etkileyecek gerçek dışı bilgilerden öğrencinin korunması,

uzman desteği alınması, korku atmosferinin dağıtılması, öğrenciye güven verilmesi ve pandemiyle ilgili öğrencinin yanlış bildiklerinin düzeltilmesi olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Velinin öğretmenlerle etkili iletişimin kurulmasındaki rolüne uygun velilerin görev ve sorumlulukları; ailenin ve öğrencin sağlık durumu hakkında öğretmenin hızlı ve doğru bilgilendirilmesi, öğrenci-öğretmen iletişiminin sürekliliğinin sağlanması ve alternatif iletişim araçlarının kullanılması (görüntülü görüşme vb.) olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Velinin öğrencinin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki rolüne uygun velilerin görev ve sorumlulukları; akran etkileşiminin sağlanması, sosyal aktiviteler düzenlenmesi, aile içi sağlıklı iletişimin kurulması ve etkinlikler yapılması, sanat ve sporla uğraşmasının sağlanması ve sınıf arkadaşlarıyla iletişiminin devamlılığının sağlanması olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmenlere ait bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

“Pandeminin uzaması ve okulların bir açılıp bir kapanması hem öğrencileri hem de velileri olumsuz etkiledi. Öğrencilerin evde kalma süresi uzadıkça velilerin yükü de arttı. Veliler hem çocuğunun psikolojisinin bozulmaması için hem de eğitimin devam etmesi için çaba sarf etmesi gerekiyor. Ders takibinin yapılması, öğrencinin takıldığı yerde destek verilmesi velilerin önemli görevi haline geldi.” (Ö8).

“Salgında çoğu zaman okullarımız kapalı kaldığı için velilerle yüz yüze iletişim kurma imkânımız çok azaldı. Ancak eğitim-öğretim uzaktan canlı derslerle devam etmektedir. Öğrencinin evde eğitiminde velilerin önemi gittikçe arttı. Önceden okulda yapılan eğitimde öğretmen kontrolü ve gözlemi önemliydi. Şimdi ise süreçte öğretmen yine var fakat uzaktan eğitim yapıldığı için velinin rolleri de değişti. Bazı öğrencilerimizin teknoloji kullanımıyla ilgili sıkıntısı oluyor. Velinin hemen devreye girip çocuğu canlı derse hazır olmasını sağlaması gerekiyor.” (Ö11).

“Eğitim süreci çoğunlukla eve taşındığından velilerin rolü ve sorumlulukları arttı. Evde eğitim sadece çocuğun ilgisine bağlı değil. Eğitim sürecinde ev ortamının derse uygun hale getirilmesi, teknik alt yapının hazırlanması, sessizliğin sağlanması gibi birçok görevi velilerin yapması gerekiyor.” (Ö15).

“Ben bazı öğrencilerimin virüsün yarattığı kaygı ve korkuyu yoğun yaşadığına tanık oldum. Bu süreçte çocuklara veliler tarafından doğru bilgi verilip rahatlatılması gerekiyor. Bazı öğrencilerimin de evde eğitim sürecinde kontrolsüz kaldığını anladım. Veliler öğrencilerin teknolojiyi doğru ve yeterince kullanması gerektiği konusunda gerekli uyarı ve kontrolleri yapmalı, ekran bağımlılığından çocukları korumalıdır.” (Ö2).

“Pandemi nedeniyle okulda yüz yüze eğitimi yapılamadığı dönemlerde öğrenciler evlerinden de dışarı çıkamadılar. Bu süreçte arkadaşlarıyla da yüz yüze etkileşimde bulanamadılar. Veliler çocukların sosyalleşme ihtiyacını evde seviyelerine uygun sosyal etkinlikler yaparak bu ihtiyacı karşılamaları gerekiyor. Uzun süre sosyal çevresinden ayrı kalan çocukların psikolojisi de zarar görüyor. Anne ve babalar bunun bilincinde olmalı, çocukları için psikososyal destek sağlamalıdır.” (Ö11).

COVID-19 Pandemi Sürecinde Öğretmenler Tarafından Velilere Yönelik Yapılması Gereken Çalışmalar

COVID-19 pandemi sürecinde öğretmenler tarafından velilere yönelik yapılması gereken çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. COVID-19 pandemi sürecinde öğretmenler tarafından velilere yönelik yapılması gereken çalışmalar

Tema	Kod
Etkili bilgilendirme yapılması	Okul sağlığı hakkında bilgilendirme(okulda alınan tedbirler vb.)
	Uzaktan eğitim süreci hakkında bilgilendirme
	Uzaktan eğitim devamsızlık durumları hakkında bilgilendirme
	Derslerde gerekli teknolojik araç gereçlerin kullanımı hakkında bilgilendirme
	Uzaktan eğitimdeki uygulamaların(Zoom, EBA vb.) kullanımı hakkında bilgilendirme
	Ekran bağımlılığı konusunda bilgilendirme
	Veli eğitimine yönelik seminerleri düzenlenmesi
Uzaktan eğitim sürecine velilerin dâhil edilmesi	Velilerle ortak etkinlikler yapılma
	Ders saatlerini birlikte belirlenmesi
	Ders takibini yaptırılması
	Sınıf rehber öğretmeninden destek alınması
Her ikisi de çalışan anne babalara yönelik özel tedbirler alınması	Ders saatlerinin belirlenmesinde aileyle görüşülmesi
	Öğrenciyle daha sık ve birebir iletişim kurulması
	Öğrencinin takibine daha fazla önem verilmesi
Etkili iletişim kurulması	Uzaktan bireysel veli görüşmeleri ve veli toplantıları yapılması
	Uzaktan eğitim ders saatlerinin velilere duyurulması
	İletişim devamlılığının sağlanması
	Okul rehberlik servisi ile veliler arasında iletişimin sağlanması
Teknolojik araç-gereç sorunlarının çözülmesine destek olunması	EBA destek noktalarına yönlendirme
	Ücretsiz dağıtılan tabletler için başvuru yaptırma
Meslektaşlarla işbirliği yapılması	İyi uygulama örneklerinin paylaşımı
	Rehber öğretmenle işbirliği yapılması
	Okul yönetimiyle işbirliği yapılması
Psikolojik destek verilmesi	Kaygı ve endişenin azaltılması (hastalanma, sınav, öğrenme kaybı vb.)
	Eğitim-öğretim süreciyle ilgili belirsizlik algısının giderilmesi
	Okul psikolojik danışmanına velinin yönlendirilmesi

Tablo 3'e göre COVID-19 pandemi sürecinde öğretmenler tarafından velilere yönelik yapılması gereken çalışmalara ilişkin öğretmen görüşleri etkili bilgilendirme yapılması, uzaktan eğitim sürecine velilerin dâhil edilmesi, her ikisi de çalışan anne babalara yönelik özel tedbirler alınması, etkili iletişim kurulması, teknolojik araç-gereç sorunlarının çözülmesine destek olunması, meslektaşlarla işbirliği yapılması ve psikolojik destek verilmesi olmak üzere yedi temada toplanmıştır.

Etkili bilgilendirme yapılması temasında öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; uzaktan eğitim süreci hakkında bilgilendirme, uzaktan eğitim devamsızlık durumları hakkında bilgilendirme, derslerde gerekli teknolojik araç gereçlerin kullanımı hakkında bilgilendirme, uzaktan eğitimdeki uygulamaların(Zoom, EBA vb.) kullanımı

hakkında bilgilendirme, ekran bağımlılığı konusunda bilgilendirme ve veli eğitimine yönelik seminerler düzenlenmesi olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecine velilerin dâhil edilmesi temasında öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; velilerle ortak etkinlikler yapılması, ders saatlerini birlikte belirlenmesi, ders takibini yaptırılması ve sınıf rehber öğretmeninden destek alınması olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Her ikisi de çalışan anne babalara yönelik özel tedbirler alınması temasında öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; ders saatlerinin belirlenmesinde aileyle görüşülmesi, öğrenciyle daha sık ve birebir iletişim kurulması ve öğrencinin takibine daha fazla önem verilmesi olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Etkili iletişim kurulması temasında öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; uzaktan bireysel veli görüşmeleri ve veli toplantıları yapılması, uzaktan eğitim ders saatlerinin velilere duyurulması, iletişim devamlılığının sağlanması ve okul rehberlik servisi ile veliler arasında iletişimin sağlanması olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Teknolojik araç-gereç sorunlarının çözülmesine destek olunması temasında öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; EBA destek noktalarına yönlendirme ve ücretsiz dağıtılan tabletler için başvuru yaptırma olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Meslektaşlarla işbirliği yapılması öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; iyi uygulama örneklerinin paylaşımı, rehber öğretmenle işbirliği yapılması ve okul yönetimiyle işbirliği yapılması olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Psikolojik destek verilmesi öğretmenlerin velilere yönelik yapması gereken çalışmalar; kaygı ve endişenin azaltılması (hastalanma, sınav, öğrenme kaybı vb.), eğitim-öğretim süreciyle ilgili belirsizlik algısının giderilmesi ve okul psikolojik danışmanına velilerin yönlendirilmesi olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Konuyla ilgili katılımcı öğretmenlere ait bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

“Eğitimin uzaktan yapıldığı süreçte ekranda gördüğümüz öğrencilerin psikolojisini tam olarak anlamamız mümkün değil. Öğrencimizin herhangi bir sıkıntısı olup olmadığını yakından bilmemiz gerekir. Bunu da ancak velilerle etkili bir iletişim kurarak sağlayabiliriz. Yüz yüze görüşme mümkün olmasa bile hem veliyle hem de öğrencimizle görüntülü konuşma gibi alternatif araçları kullanarak iletişimi sağlamalıyız.”(Ö6).

“Pandemi sürecinde velilerimizde doğal olarak kaygı ve endişe arttı. Okulda eğitimin olduğu günlerde çocuklarına virüs bulaşabilir korkusuyla çocukları okula yollamaktalar. Bu süreçte biz öğretmenler okulda öğrencilerin sağlığına yönelik alınan tedbirlerle ilgili velileri hızlı ve doğru bir şekilde bilgilendirmeliyiz.” (Ö9).

“Yaşanılan süreçte uzaktan eğitimde veli desteğinin ne kadar önemli olduğunu gördük. Velileri mutlaka sürecin içine katmak gerekiyor. Bunu yaparken de eğitim sürecini velilerle birlikte planlamanın faydalı olacağını düşünüyorum. Ders saatlerinin başlangıç ve bitiş saatlerini veliyle beraber planlarsak derse katılım oranı daha da yükselecektir.” (Ö13).

“Uzaktan eğitimde teknolojik araç-gereçleri kullanma becerisi veliler için de önem kazandı. Öğrencilerim ilkökul ikinci sınıfa devam ettikleri için teknik konularda yeterli bilgi sahibi olmadığı için velilerime görev düşüyor. Dersin yapılacağı programların kullanılması, teknik

donanımın hazırlanması velilerin evdeki desteğiyle mümkün. Bazı velilerimiz maalesef teknoloji kullanma konusunda biraz zayıf kalıyor. Öğretmenler velilerinin teknolojiyi kullanma becerilerine yönelik bilgilendirme yapması gerekiyor.” (Ö17).

Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmada COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumlulukları öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir.

Araştırmanın birinci kategorisi bağlamında COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller ile bu rollere uygun velilerin görev ve sorumluluklarına ilişkin öğretmen görüşleri tespit edilmiştir. Buna göre COVID-19 pandemi sürecinin velilere getirdiği roller; velinin uzaktan eğitim sürecinin etkililiğindeki rolü, velinin öğrenci sağlığının korunmasındaki rolü, velinin öğretmenlerle etkili iletişimin kurulmasındaki rolü ve velinin öğrencinin psiksosyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki rolüdür.

Çalışmanın başlıca bulgularından birisi COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim sürecinin etkililiğinde velinin rolüdür. Katılımcı öğretmenler velinin uzaktan eğitim sürecinin etkililiğindeki rolüne uygun görev ve sorumluluklarını; evde öğrenmenin sürekliliğinin sağlanmasına destek olunması, ders takibinin yapılması, evde uzaktan eğitim alt yapısının hazırlanması (internet, bilgisayar vb.), öğrencinin uzaktan eğitime devamının sağlanması (canlı derslere katılım vb.), uzaktan eğitimde derslerde anlamadığı noktalarda öğrenciye gerekli desteğin verilmesi, ek içeriklerin öğrencilerin kullanımına sunulması, evdeki eğitim süreciyle ilgili öğretmene geri dönüt verilmesi ve öğrenciye eğitim teknolojileri konusunda teknik destek sağlanması olarak ifade etmiştir. Haşiloğlu, Durak & Arslan, (2020) çalışmalarında pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim sürecinin başarıya ulaşmasında velilerin çok etkili olduğunu ifade etmektedir. Ancak yapılan araştırmalar velilerin bu görev ve sorumlulukları yerine getirmesinde birtakım sorunların olduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili olarak TEDMEM, (2020) tarafından hazırlanan raporda Türkiye'nin pandemi döneminde uzaktan eğitim içerikleri hazırlanmasına ve bu içeriklerin dijital ortamlara aktarılmasına odaklaştığı ancak süreçte öğretmen ve velilerin rollerinin, görev ve sorumluluklarının net olarak ortaya koyulmadığı, bu durumun da uzaktan eğitim sürecinde kargaşaya yol açtığı belirtilmektedir. Çakın & Külekçi Akyavuz'un (2020) araştırmasında velilerin öğrenciye ders çalıştırma alışkanlıklarının olmamasının süreçte karşılaşılan önemli sorunlardan biri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Duban & Şen, (2020) çalışmasında uzaktan eğitim sürecinde öğretmenin verdiği etkinlik ve görevlerin öğrenci tarafından yerine getirilmesinin velilerin sağlaması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca konuyla ilgili yapılan başka bir araştırmada da uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlardan birisi olarak velinin teknoloji konusunda yetersizliğinin öğrencilerin eğitimlerini olumsuz etkilediği ifade edilmektedir (Demir & Kale, 2020). Beaty, (2000) ise veliler tarafından evde uygun bir öğrenme ortamının sağlanmasının öğrencinin eğitim sürecine önemli katkısı olduğunu altını çizmektedir.

Araştırmada öğretmenler COVID-19 pandemi sürecinde velinin öğrenci sağlığının korunmasındaki rolüne dikkati çekmiştir. Bu bağlamda velilerin görev ve sorumlulukları; teknoloji bağımlılığından öğrencinin korunması, öğrenci kaygısının azaltılması (virüs bulaşma vb.), öğrenci psikolojisini olumsuz etkileyecek gerçek dışı bilgilerden öğrencinin korunması, uzman desteği alınması, korku atmosferinin dağıtılması, öğrenciye güven verilmesi ve pandemiyle ilgili öğrencinin yanlış bildiklerinin düzeltilmesi olarak katılımcı öğretmenler

tarafından ifade edilmiştir. Duban & Şen, (2020) velilerin ilk olarak çocuklarını virüs hakkında bilgi vermesi gerektiğini, alınması gereken tedbirleri açıklamalarını, psikolojik destek vermelerini, kaygı ve korkuyu gidermeleri gerektiğini ifade etmektedir. Ayrıca hem Bayburtlu, (2020) hem de Arslan vd. (2021) çalışmalarında bu süreçte öğrencilerde teknoloji ve ekran bağımlılığının arttığını, öğrencilerin evde kontrolsüz kaldığını belirtmektedir. Daşcı Sönmez, & Cemaloğlu, (2021) ise öğrencilerin teknoloji kullanımını kontrolde tutmak için velilerin çocuklarıyla etkili iletişim kurmasını tavsiye etmektedir.

Katılımcı öğretmenler COVID-19 pandemi sürecinde velinin öğretmenlerle etkili iletişim kurmadaki rolüne vurgu yapmışlardır. Bununla ilgili olarak velilerin görev ve sorumlulukları; ailenin ve öğrencinin sağlık durumu hakkında öğretmenin veli tarafından hızlı ve doğru bilgilendirilmesi, öğrenci-öğretmen iletişiminin sürekliliğinin sağlanması ve alternatif iletişim araçlarının kullanılmasıdır. Hatipoğlu & Kavas. (2016) velilerin öğretmenlerle etkili iletişim sağlamalarının öğrenci performansını olumlu etkilediğini ifade etmektedir. Keleş, Atay & Karanfil, (2020) yaptığı çalışmada pandemi sürecinde veliyle kurulan etkili iletişimin öğrencinin katılımını ve ilgisini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Çakın & Külekçi Akyavuz, (2020) ise öğretmenlerin öğrencilere ulaşmada, velilerle iletişim kurmada sorunlar yaşadığını belirtmektedir.

Mevcut çalışma kapsamında öğretmenler COVID-19 pandemi sürecinde öğrencinin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasında velinin rolünü ifade etmiştir. Velinin öğrencinin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmasındaki rolüne uygun velilerin görev ve sorumlulukları; akran etkileşiminin sağlanması, sosyal aktiviteler düzenlenmesi, aile içi sağlıklı iletişimin kurulması ve etkinlikler yapılması, sanat ve sporla uğraşmasının sağlanması ve sınıf arkadaşlarıyla iletişiminin devamlılığının sağlanması olarak katılımcı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Çaykuş & Mutlu Çaykuş (2020) çalışmasında pandemiden en çok etkilenen grubun çocuklar olduğunu, bu süreçte çocuklara verilecek psikolojik desteğin önemini belirtmektedir. Willis'de (2020) çalışmasında COVID-19 döneminde ailelerin çocuklara yönelik sosyal faaliyetler düzenlemesi gerektiğini belirtmiştir. Duban & Şen'e (2020) göre velilerin evde çocuklarıyla birlikte kaldıkları bu süreçte kitap okuma ile sanatsal, sportif ve kültürel aktiviteler yapmaları gerekmektedir.

Araştırmanın ikinci kategorisi bağlamında COVID-19 pandemi sürecinde öğretmenler tarafından velilere yönelik yapılması gereken çalışmalar incelenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerce velilere yönelik etkili bilgilendirme yapılması, uzaktan eğitim sürecine velilerin dâhil edilmesi, her ikisi de çalışan anne babalara yönelik özel tedbirler alınması, velilerle etkili iletişim kurulması, teknolojik araç-gereç sorunlarının çözülmesine destek olunması, meslektaşlarla işbirliği yapılması ve psikolojik destek verilmesi gerekmektedir. Kaya vd., (2004) çalışmasında velilerin eğitim süreçlerine katılım konusunda öğretmenlerden daha çok destek beklediği sonucuna ulaşmıştır. Akkaya, (2007) ise çalışmasında velilerin öğretmenler tarafından yapılan eğitim çalışmalarının kapsamının ve çeşitliliğinin artırılması istediğini belirlemiştir. UNESCO, (2020b) pandemi döneminde yapılan eğitimin etkililiğinin sağlanması için velilerin sürece dâhil edilmesini ve eğitim teknolojilerinin kullanımı konusunda desteklenmesi gerektiğini önermektedir. Akın & Arslan, (2021) COVID-19 pandemi döneminde yapılacak eğitim sürecinin planlanmasında ailelerin görüşlerinin alınmasının önemini belirtmektedir. Morrison, (2003) eğitim sürecine aile katılımının öğrencinin başarısında etkili olduğunu ifade etmektedir. Konuyla ilgili Arslan vd. (2021) tarafından yapılan çalışmada uzaktan eğitim sürecinde velilerin, kullanılan uygulamalar konusunda sorunlar yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç çalışmadaki

uzaktan eğitimdeki uygulamalarının (Zoom, EBA vb.) kullanımı hakkında öğretmenlerce velilere bilgilendirme yapılmalı bulgusuyla uyumludur. Ayrıca araştırmadaki teknolojik araç-gereç sorunlarının çözülmesine destek olunması bulgusu TEDMEM'in (2020) raporunda belirttiği öğrencilerin çoğunun evde yeterli teknolojik imkânlara sahip olmadığı; öğrenci ve velilerin teknolojik araçları kullanma becerilerinin sınırlı olduğu sonucuyla örtüşmektedir. Bayburtlu'nun (2020) araştırmasında belirttiği her ikisi de çalışan velilerin çocuklarının uzaktan eğitim sürecinde kontrolsüz kaldığı sonucu araştırmadaki her ikisi de çalışan anne babalara yönelik özel tedbirler alınması gerektiği bulgusunu desteklemektedir.

Sonuç olarak; COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine mevcut rollerinin yanı sıra yeni roller getirdiği ayrıca velilerden bu rollere uygun birtakım görev ve sorumlulukları yerine getirmesi beklenildiği anlaşılmaktadır. Velilerin bu rol ve sorumlulukları yerine getirmesinde öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Eğitim sürecinin etkili bir şekilde yürütülmesinin velinin desteğine ve sürece aktif katılımına bağlı olduğu hususu COVID-19 pandemi sürecinde daha çok önem kazanmıştır. Bu nedenle COVID-19 pandemi sürecinin öğrenci velilerine getirdiği roller ile bu rollere uygun görev ve sorumluluklara ilişkin öğretmenlerin görüşleri bu süreçte verilen eğitimin etkililiğini sağlanmasında önemli veri kaynağı olabilir. Bu doğrultuda araştırma sonuçlarına dayanarak şu önerilerde bulunulabilir:

Velilerin eğitim sürecine katılımının önündeki engeller tespit edilmeli, ihtiyaç analizi yapılarak rehberlik faaliyetleri yürütülmelidir.

Uzaktan eğitimin gerçekleştiği evde eğitim sürecinde velilerden beklenen rollere ilişkin velileri bilinçlendirici eğitim çalışmaları düzenlenmelidir.

Yüz yüze eğitimin yapılamadığı dönemde veli-öğretmen arasında iletişimin kesintiye uğramaması için etkili iletişim planı yapılmalı, eğitim süreciyle ilgili sağlıklı bilgi akışı sağlanmalıdır.

COVID-19 pandemi sürecinde okul rehberlik servislerinin ailelere yönelik faaliyetleri arttırılmalı, gerekli uzman desteği sağlanmalıdır.

Velilerin teknoloji kullanma becerisini geliştirmeye yönelik veli teknoloji okuryazarlık kursları düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

Akın, F., & Aslan, N. (2021). COVID-19 pandemisinde okul öncesi dönemindeki öğrencilerin uzaktan eğitimi: Bir eylem araştırması. *Alanyazın-CRES Journal*, 2(1), 7-14.

Akkaya, M. (2007). *Öğretmenlerin ve velilerin okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Arslan, K., Görgülü Arı, A., & Hayır Kanat, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri, *Ulakbilge*, (57), 192–206.

Bayburtlu, Y. S. (2020). *Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi*. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>

Beaty Janice, J. (2000). *Skills for preschool teachers*. Upper Saddle River, N.J.: Merrill.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri (13. baskı)*. Ankara: Pegem Yayınları.

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açık öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.

Collom, E. (2005). The ins and outs of homeschooling: The determinants of parental motivations and student achievement. *Education and Urban Society*, 37(3), 307-335.

Çakın, M., Külekçi Akyavuz, E. (2020). The Covid-19 process and its reflection on education: An analysis on teachers’ opinions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.

Çaykuş, E. T., & Mutlu Çaykuş, T. (2020). COVID-19 pandemi sürecinde çocukların psikolojik dayanıklılığını güçlendirme yolları: Ailelere, öğretmenlere ve ruh sağlığı uzmanlarına öneriler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 5(2), 91-113.

Daşcı Sönmez, E., & Cemaloğlu, N. (2021). Okullaşma sürecinde uzaktan evde eğitime geçiş. *İnsan ve İnsan*, 8(27), 63-82.

Demir, S., & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470.

Duban, N., & Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının COVID-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 357- 376.

Haşiloğlu, M., Durak, S., & Arslan, A. (2020). Covid-19 Uzaktan Eğitim Sürecinde Fen Bilimleri Şube Rehber Öğretmenlerinin Gözünden Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3) , 214-239.

Hatipoğlu, A., & Kavas, E., (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1012-1034.

Kavrayıcı, C. & Kesim, E. (2021). School management during the Covid-19 pandemic: A qualitative study. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 27(1), 1005-1060.

Kaya, Ö. M., Seviye, C. & Berrin D, (2004). Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımına yönelik bir model önerisi, *1. Uluslararası Okulöncesi Eğitim Kongresi*. İstanbul: YA-PA Yayınları, 379–397.

Keleş, H., Atay, D., & Karanfil, F . (2020). COVID 19 pandemi sürecinde okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 155-174.

Li, C., & Lalani, F. (2020). The COVID-19 pandemic has changed education forever. This is how. <https://www.weforum.org/agenda/2020/04/coronavirus-education-global-covid19-onlinedigital-learning/> adresinden 10.03.2021 tarihinde erişildi.

MEB, (2020). *Sayılarla uzaktan eğitim 23 Mart-29 Mayıs 2020*. <http://yegitek.meb.gov.tr/www/sayilarla-uzaktan-egitim-23-mart-29-mayis-2020/icerik/3053> web adresinden 28 Mart 2021 tarihinde erişilmiştir.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. California: Sage.

Morrison, G.S. (2003). *Fundamentals of early childhood education*. Upper Saddle River; New Jersey, Columbus, Ohio.

Özer, M. (2020). Educational policy actions by the ministry of national education in the times of COVID-19. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129.

Sarı, T. & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4), 959-975.

SETA, (2020), *Koronavirüs Salgınında Veliler* <https://www.setav.org/5-soru-koronavirus-salgininda-veliler/> adresinden 10.05.2021 tarihinde erişildi.

Smith, M. D., & Fowler, K. M. (2009). Phenomenological research In J. Paul, J. Kleinhammer-Tramill & Kathleen Fowler (Eds.). *Qualitative research methods in special education*. USA: Love Publishing Company.

TEDMEM. (2020). *COVID-19 sürecinde eğitim: Uzaktan öğrenme, sorunlar ve çözüm önerileri* (TEDMEM Analiz Dizisi 7). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

UNESCO. (2020a). COVID-19 educational disruption and response, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>, adresinden 09 Nisan 2021 tarihinde ulaşılmıştır.

UNESCO, (2020b). Uzaktan Eğitim Çözümlerini Planlamak için 10 Öneri. <http://www.unesco.org.tr/Home/AnnouncementDetail/1453>. adresinden 12.05.2021 tarihinde erişildi.

Willis, A. (2020). Students won't get through all school content while learning at home: here are 3 things to prioritise. <https://theconversation.com/students-wont-get-through-all-school-content-while-learning-at-home-here-are-3-things-to-prioritise-134539> adresinden 11.05.2021 tarihinde erişildi.

WORLD BANK. (2020). Education and COVID-19. <https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2020/03/24/world-bank-education-and-covid-19> adresinden 08 Şubat 2021 tarihinde ulaşılmıştır.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.